

## КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

Каськова Л.Ф., Кулай О.О., Андріянова О.Ю., Амосова Л.І.,  
Янко Н.В., Маковка І.Л.

Вищий державний навчальний заклад України  
«Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

## CONTROL OF QUALITY OF EDUCATION DURING DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL SKILLS IN STUDENTS

Kaskova L.F., Kulai O.O., Andriyanova O.Yu., Amosova L.I.,  
Yanko N.V., Makovka I.L.

Higher State Educational Establishment of Ukraine  
"Ukrainian Medical Stomatological Academy"

*Анотація. В процесі професійної підготовки студентів-медиків особливе місце займає вирішення нестандартних ситуаційних задач. Систематичність тренінгу у вирішенні завдань майбутньої професії є головною умовою якісної підготовки лікаря.*

*Ключові слова: якість навчання, вміння, студенти*

*Abstract. Decision of non-standard tasks plays an important role in the process of professional training of medical students. Systematization of the training course on decision of future profession tasks is the main condition of the good training of doctor.*

*Key words: quality of studying, skills, students.*

Основа освіти двадцять першого століття – розвивальна, культурологічна домінанта, виховання відповідальної особистості, яка використовує набуті знання і вміння для творчого розв’язання проблем, критично мислить, аналізує різноманітну інформацію. В процесі професійної підготовки студентів-медиків

особливе місце займає вирішення ситуаційних задач. Активність, насиченість, систематичність тренінгу у вирішенні завдань майбутньої професії є головною умовою якісної підготовки лікаря.

Рішення задач, як процес подолання закладених в них протиріч, створює оптимальні умови для розумового напруження, що дає повштовх у розвитку клінічного мислення та вмінь студентів. Вирішення типових задач є першим кроком після засвоєння теорії у напрямі застосування її на практиці. Крім того, рішення задач дозволяє сформуванню та закріпленню стереотипів професійних рішень для типових ситуацій, а також визначити готовність фахівця до їх прийняття. Особливе місце в системі професійної підготовки займають нетипові задачі тому, що саме в процесі розв'язання закладених в них серйозних протиріч та невизначеностей створюються умови для активного розвитку гнучкості та варіативних вмінь професійного мислення.

На клінічних кафедрах для контролю професійних вмінь студентів використовують ситуаційні нетипові задачі за темою заняття в різноманітних варіантах їх постановки. На кафедрі дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань їх використовують у вигляді варіативних ілюстрованих клінічних ситуацій з інтегративними завданнями у текстовій формі.

Завданнями називаються багатократне виконання визначених дій або видів діяльності, що мають за мету їх засвоєння, які спираються на поняття і супроводжуються свідомим контролем і коректирою. Завдання здійснюються на підставі поняття студентами дій, що виконуються, і ретельного продуманого педагогічного керівництва. Стихійне, некероване повторення дій може не призвести до їх удосконалення або призвести до механічного тренування у використанні дій в стандартних умовах. Педагогічне керівництво завданнями студентів передбачає використання визначеної методики практичних занять і науково обґрунтованих посібників та керівництв для студентів.

Творчі завдання за своїм змістом і методами або прийомами виконання наближуються до ситуацій, які можуть виникати у житті кожної людини. Дидактична мета творчих завдань полягає в тому, щоб сформувані у студентів вміння успішно орієнтуватися у житті, у процесі праці, чітко, правильно і швидко вирішувати проблеми на основі творчого використання отриманих знань і придбаних навичок.

Розрізняють два рівня творчих завдань. Перший характеризується тим, що їх виконання потребує тільки визначеної перебудови відомого. Другий рівень відрізняється більшим ступенем творчості при виконанні завдань з внесенням в них елементів нового за змістом або способом виконання дій. До таких завдань можна віднести завдання з надлишковими або недостатніми даними, з частково невірними даними, в умовах яких задається нетипова клініка, діагностика, лікування, невідкладна допомога, на диференційну діагностику, на діагностику та лікування, що здійснюються на тлі супутніх захворювань, побудовані на ситуаціях невідкладної допомоги, на пошук професійних помилок, варіативні, що передбачають аналіз різних варіантів розв'язання і вимагають вибору найбільш оптимального для даної ситуації. Успішне виконання таких задач характеризує найвищий ступінь засвоєння вмінь.

Рівень проблемності навчальних задач визначається складністю і числом невирішених професійних проблем, включених у зміст задачі. В текстових задачах основна частина проблем стосовно з'ясування анамнезу, клінічного обстеження, визначення додаткового дослідження, слідкування за динамікою, проведення диференційної діагностики, визначення індивідуального плану лікування, оцінки його ефективності, проведення корекції, передбачення профілактичних заходів та ін. знімається умовою задачі. Ілюстрації, що додаються до умови задачі, дозволяють частково сформулювати її таким чином, як вона формулюється на лікарському прийомі.

Вимоги до завдань та їх виконання наступні: точно знати мету завдання, яких результатів треба досягти; слідкувати за точністю виконання, щоб не

закріплювати помилки, якщо вони виникають, слідкувати за результатами завдань, порівнювати дії з еталоном, усвідомлювати, які успіхи вже досягнуті і які недоліки повинно знищити; кількість завдань, яка залежить від індивідуально-психологічних особливостей студентів, повинна бути достатньою для утворення вмінь, завдання не повинні бути випадковим набором однотипових дій, потрібно, щоб в їх основі лежала система, чітко спланована правильна послідовність дій, завдання неможна переривати на тривалий час.

Якість підготовки медпрацівника значною мірою визначається насиченістю, систематичністю, активністю тренінгу в розв'язанні нестандартних, нетипових задач. Елементи ускладнення, нетиповості, що покладені в основу нестандартних задач, беруться з реальних ситуацій медичної практики, що робить можливим максимально наблизити навчальний процес до реальних умов професійної діяльності.

#### Література:

1. Бутівченко С. В. Соціально-педагогічні аспекти інноваційного розвитку державного управління вищою освітою України в умовах глобалізаційних викликів / С. В. Бутівченко // Проблеми освіти: зб. наук. праць. – К., 2009. – Вип. 61. – С. 17 – 20.
2. Медична освіта у світі та в Україні / Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерій, О.П. Волосовець та ін.– К.: Книга плюс, 2005. – 383с.
3. Мілерян В. Є. Методичні основи підготовки і проведення навчальних занять в медичних вузах / В. Є. Мілерян // Методичний посібник. — К., 2006. — 84 с.
4. Савчин М.В. Педагогічна психологія / М. В. Савчин //Навчальний посібник. –К.: «Академвидав», 2007. -424с.
5. Сікорський П. І. Якість вищої освіти – основна вимога Болонського процесу / П. І. Сікорський // Освіта. – 2004. – № 19. – С. 3.
6. Тесля Ю. М. Інформаційна технологія автоматизованого навчання та

- контролю знань, як елемент системи управління учбовим процесом / Ю. М. Тесля, Л. Д. Мисник, Є. Ю. Катаєва, О. О. Придворна // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2000. – № 3. – С. 92 – 97.
7. Педагогічна психологія / О. П. Сергєєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка // Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.
  8. Каськова Л.Ф., Бабіна О.О., Андріянова О.Ю. Навчання іноземних студентів евристичній діяльності у процесі вирішення клінічних задач / Л.Ф. Каськова, О.О. Бабіна, О.Ю. Андріянова // Особливості організації навчально-виховного процесу зі студентами-іноземцями у медичному вузі: Матеріали доповідей навч.-метод. конф. (10 квітня 2003 р.). – Полтава. -2003. –С. 91-94.
  9. Каськова Л.Ф., Амосова Л.І., Солошенко Ю.І., Сіркович І.О. Дитяча терапевтична стоматологія (збірник ситуаційних завдань для студентів 4 – 5 курсів. – Полтава, 2011. – 208с.
  10. Каськова Л.Ф., Абрамова О.Е., Новікова С.Ч. Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології (збірник тестових завдань для диференційованого тестового контролю знань студентів 2 курсу). – Полтава, 2011. – 103с.
  11. Каськова Л.Ф., Новікова С.Ч., Абрамова О.Е Профілактика стоматологічних захворювань (збірник тестових завдань для диференційованого тестового контролю знань студентів 3 курсу). – Полтава, 2011. – 107с.
  12. Психолого-педагогічна характеристика процесу опанування студентами практичними навичками та вміннями на кафедрі дитячої терапевтичної стоматології / Л.Ф. Каськова, Новікова С.Ч., О.О. Бабіна, Чуприна Л.Ф. // Оптимізація методів контролю знань студентів за сучасних умов організації навчального процесу: Матеріали навч.-метод. конф. –Полтава. -2006, Ч.1. –С. 108-110.

